

Dr. Kolláth György

Az alkotmány szerint a miniszterelnök lemondhat tisztségéről. Ez, a kancellári típusú kormányzás folytán az egész kormány megbízatásának a megszűnésével jár. Az átmenet idején mind a kormány, mind a miniszterelnök ügyvezetőbe megy át, korlátozott alkotmányos felhatalmazással. Például az ügyvezető miniszterelnök már nem jogosult (az államfőnek) új miniszter kinevezésére, illetőleg hivatalban lévő miniszter felmentésére javaslatot tenni, de ez nem akadályozza az államtitkári cseréket.

Cím
Az ügyvezető
Dátum
2004.08.26.

Medgyessy Péter az ügyvezető pozíciójába kerül(t), mivel szerdán koraeste a köztársasági elnöknel másnapról kezdődő hatállyal (?) benyújtotta lemondását. Nem várta meg tehát, hogy az MSZP kongresszusa jelöljön valakit, aki konstruktív bizalmatlansági indítvánnyal pár héten belül miniszterelnökként célba érhetne. Mind e közben a jog gyengén vizsgázott. Az egymásra épülő szabályok realitása és összhangja kétséges.

Az alkotmánybeli szabályokhoz az 1997. július 1-én elfogadott „jogállási” törvény kiegészítő normákat fűzött („1997. évi LXXIX. törvény a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről” címmel). E szerint (törvény 7. §) „A miniszterelnök ...a köztársaság elnöke útján az Országgyűlés elnökéhez intézett írásbeli nyilatkozatával – harmincnapos lemondási idő megjelölésével – lemondhat megbízatásáról. A köztársasági elnök legkésőbb a nyilatkozat kézhez vételétől számított harmadik napon köteles továbbítani a lemondó nyilatkozatot. Az Országgyűlés elnöke legkésőbb a nyilatkozat kézhezvételét követő ülésnapon tájékoztatja az Országgyűlést. A lemondás érvényességéhez elfogadó nyilatkozat nem szükséges.” Ugyanezen törvény 9. §-a 30 napot ad az államfő számára, hogy javaslatot tegyen a parlamentnek az új miniszterelnök személyére. Két nyitott kérdés van: 1.) mi mennyi, vagyis jogszerű-e egy napos lemondási idő, ha 30 napnak kellene lennie, 2.) továbbá összeadódik-e vajon a törvényben említett kétszer 30 nap, azaz megeshet, hogy 60 napig a közpolitikában a fű se nő?

Válaszaim: ad 1: 30 napot kellett volna tartalmaznia a lemondásnak, de nincs ember vagy Isten, aki +egy hónapos vesszőfutásra rábírhassa a kormányfőt. Ad 2: nincsen itt kétszeres 30 nap, hanem államfőnek, parlamentnek illik az ügyvezető helyzetet korrekt javaslattal és döntéssel két-három héten belül kezelni. Illik, mondom, mert a kötelező szabályok részben rosszak, részben bizonytalanok. Érvek:

A miniszterelnöki lemondás egyoldalúan érvényes közjogi aktus. Szemben pl. a köztársasági elnök esetleges lemondásával, mely esetében az alkotmány / 31. § (3) bekezdés/ még egy utólagos egyeztetést és országgyűlési elfogadást, mint jogi előfeltételt kapcsol. De vajon miként kell értelmezni a 30 napos lemondási időt, plusz az államfő és a házelnök pár napos procedúráját a lemondási nyilatkozat kapcsán? Érvényességi feltétel-e vajon a +30 nap, továbbá a parlamenti bejelentés teszi-e perfektté mindezt, avagy ez már csak „utószinkron”, főként munkajogi rendeznivaló, de érdemben nem oszt, nem szoroz. Szerintem az egyoldalú lépés jogi jelentősége a döntő, arra is tekintettel, hogy megeshet: olyan ok idézheti elő a lemondást, ami képtelenné tesz még egy hónapnyi regnálást. Nem pontosan ugyanazt mondja és üzeni az alkotmány és a jogállási törvény, de a közjogi lemondás nem visszacsinálható és más, trükkös módszerrel meg sem kerülhető.

A lemondott miniszterelnök helyére az államfő tesz javaslatot a T. Háznak új kormányfő megválasztására. Rosszhiszemű spekulációval el lehet jutni oda, hogy ez éppen kapóra jöhet a „nem baloldali” köztársasági elnöknek arra, hogy egy-két bátortalan és sikertelen próbálkozás után három hónapon belüli, előrehozott választások kitérésével feloszlassa a parlamentet. Ettől nem kell tartani. Alkalmasint nincs ilyen szándék, de még ha volna, akkor is

Dr. Kolláth György

megbukhatna az un. konstruktív bizalmatlansági indítvány révén. Az a parlamenti erő, mely képes 194 vagy több szavazatot egy személy mögé felsorakoztatni, előbb pajzsra emelné a neki nem tetsző jelöltet, aztán az említett indítvánnyal (egy héten belül) mélybe taszíthatná, s még jól körbe is nevezhetné. Ennyire azért mégsem kész cirkusz az Országgyűlés.

A konstruktív bizalmatlansági indítványt egyelőre jegelni kell, de bármikor beüzemelhető.

Tanuljuk és tiszteljük az alkotmányos szabályokat. Egyszer talán tisztelni is fogjuk.